

Amagar la memòria secreta

V. P.

De primer, vam anar descobrint la llarga de noms que començava amb la CIA i el KGB. Descobrirem el Mossad israelià i tots els seus apèndixs, descobrirem l'MI-5 britànic i la «piscina» francesa. Ens assabentàrem que fins i tot els espanyols tenien o volien tenir serveis secrets i, sorpresos ideològicament, vam arribar a endevinar connexions estranyes.

Els últims anys, però, la comunitat dels intel·ligents va al vol. Igual dinamiten vaixells ecologistes a Auckland, que tomben avions de la força aèria sandinista. Igual fan creure que ha mort Kim Il Sung que desvelen que els vaixells de la Marina Reial Anglesa circulaven armats de material nuclear cap a la guerra de les Falkland-Malvines.

Els secrets estan deixant de ser-ho. Les últimes setmanes han descobert que Israel té la bomba nuclear. Secret

desvelat. I al cap de pocs dies hem descobert com Mordechai Vanunu —l'home que en revelà el secret— desapareixia misteriosament. Desaparegué, il·legalment, a Anglaterra. Manies d'espia aquestes de fer desaparèixer.

A Nicaragua, el peculiar juí emprès contra Hansfeus no amaga l'actuació de la contra i els seus contactes, legals o il·legals, però semisecrets, amb el Pentàgon. Allò de vendre armes secretament a l'Iran per tal d'aconseguir que Teheran intercedesca en l'alliberament dels ostatges libanesos ja és de fer riure. I l'últim secret sobre la taula avui és que els rebels de Surinam s'entrenen amb l'ajut del servei secret holandès.

Ja poden intentar amagar les memòries dels espies. El dia que les puguem llegir totes, segurament haurem de canviar els llibres d'història i descobrirem que la política que porten els diaris és només la punta de l'iceberg de tot. □

govern havia intervingut els telèfons dels principals dirigents de la CND (Campaign for Nuclear Disarmament) i com alguns dels seus agents es feien passar per doble-agent per aconseguir informació. El programa de televisió no es pogué aturar, però les acusacions de Cathy Massiter no eren tan fortes com les que fa Peter Wright.

L'ex-agent, que ara viu jubilat a Austràlia, assegura que pot provar amb documentació, fets i proves contundents, fruit de 30 anys de carrera a l'MI5, totes les acusacions que té a punt de publicar. L'editorial Heinemann d'Austràlia té encara més pressa que el mateix ex-agent. El govern britànic ha fet quasi tot el que té a l'abast per aturar la publicació del llibre, i ha contestat sense resultats 147 preguntes davant el Tribunal Suprem de Sydney per continuar o acabar la llarga lluita contra Peter Wright.

L'MI5 ha pressionat en el darrer any l'ASIO (Australian Security Intelligence Organisation) per arribar a un acord entre les dues institucions i Peter Wright. L'acord no s'ha aconseguit. Fa pocs mesos el govern britànic es dirigí al govern australià perquè aquest facilités un pacte entre el govern britànic i Peter Wright, en el qual aquest darrer s'hauria de comprometre a restar en silenci. La primera ministra britànica, Margaret Thatcher, demanà fa unes setmanes a Bob Hawke, primer ministre australià, la col·laboració del seu govern per atu-

rar les revelacions del l'ex-agent britànic. Cap d'aquests intents no ha donat bon resultat per al govern conservador del Regne Unit, que pot caure en descrèdit si Peter Wright demostra el que Margaret Thatcher no pogué, o no volgué demostrar, l'any 1981 da-

vant el Parlament. ¿Fou Roger Hollis un espia soviètic al cap de l'MI5? Els casos d'espionatge i contraespionatge escandalitzen de temps en temps el govern del Regne Unit, però aquest és el que més tinta ha fet córrer en molts anys, i això només és el principi. □

GUERRA PEL PODER AL 1600 DE L'AVINGUDA DE PENNSILVÀNIA

Maror a la Casa Blanca

La desastrosa conferència de premsa realitzada per Reagan dijous passat ha posat en relleu les fortes tensions que hi ha al seu govern pel que fa als afers exteriors.

V. Partal

A Washington les avingudes porten el nom dels distints estats dels EUA. Al número 1600 de l'avinguda de Pennsilvània hi ha una casa especial, iniciada, segons els plans de James Hoban, el 1792. Fins el 1902 era coneguda amb el nom d'*Executive Mansion*. Però des que la pintaren d'un fort color blanc rebé cada vegada més el qualificatiu de *La Casa Blanca*. El seu llogater no és un individu qualsevol. Sol canviar cada quatre o cada vuit anys. Ara el seu nom és Ronald Reagan.

Segurament mai des que arribà a la presidència Ronald Reagan no havia passat per moments tan difícils políticament. Dimecres passat la ciutat era un rumor espès i l'ànec coixet

(apel·latiu afectuós amb què és conegut el president) caminava en cercles per la Sala Oval. Diumenge, George Shultz, el secretari d'Estat (ministre d'Afers Exteriors), arquitecte de la moderació del govern republicà, havia realitzat unes declaracions a la CBS en les quals, a banda de trencar el secret que s'havien autoimposat els membres del gabinet, manifestava el seu desacord amb la política del president Reagan respecte als ostatges libanesos i les negociacions amb l'Iran. «Que quede molt clar que parle a títol personal», digué. I quedà clar.

Quedà molt clar que ell no havia tingut res a veure amb l'operació McFarlane i que aquesta havia estat responsabilitat del conseller nacional de Seguretat John Poindexter. Quedà molt clar, per tant, que el ministre d'Afers Exteriors no sabia res d'una

de les operacions més importants de la política exterior nord-americana dels darrers anys. ¿Què fer? L'amenaça era molt clara: dimitir.

Per això, dimecres, Ronald Reagan passejava amunt-avall en el seu saló abans d'enfrontar-se als periodistes acreditats en la Casa Blanca. Feia tres mesos que el president no contestava, en directe, a les preguntes dels periodistes, i la Ràdio Nacional anunciava la imminència d'una batalla en les altures de la política exterior nord-americana. D'una banda, els homes de Shultz i la secretaria d'estat; de l'altra, el poderós Consell Nacional de Seguretat.

¿Quina política exterior?

Es parlà inclús de successors: Paul Laxalt, un catòlic basc, divorciat i casat en segones noces amb la seua secretària, tranquil i reposat que acabava d'abandonar el Senat, d'on era membre electe per Nevada, per preparar-se cara a les presidencials del 1988. Laxalt fou l'encarregat de portar al dictador filipí Marcos el consell que es retirà de l'escena. Si Shultz se n'anà, seria el tercer secretari d'estat —amb Vance i Haig— destituït a causa del conflicte de l'Orient Mitjà en set anys.

Però, ¿per què aquesta guerra interna? En el fons, perquè les dues ales principals del partit republicà mai no s'han posat d'acord respecte a la política exterior a seguir. I, en concret, per la batalla constant que alinea Weinberger, el ministre de Defensa, considerat com el líder dels *durs*, contra el mateix Shultz, que, tanmateix, és el més dur en la lluita antiterrorista. Fruit d'aquestes desavinences ja va ser la destitució de McFarlane al front del CNS, i la seua substitució per Poindexter. La tesi central de Reagan era la de l'equilibri. Últimament, però, les preferències del president pels consells de Poindexter s'ha notat més que mai. Amb el consegüent malestar al Departament d'Estat.

El Consell Nacional de Seguretat inventà la política de *desinformació* respecte a Líbia que, descoberta per la premsa, es convertí en el primer dels

escàndols que han anat esguint el cap dels republicans les últimes setmanes —tots relacionats amb la política exterior. Després, hi hagué el cas Hasenfus, amb la revelació que l'administració, a esquenes del congrés, ajudava a la *contra* nicaragüenca en més coses de les que s'havia compromès.

Conten que Shultz tracta en privat de potiners els seus competidors del Consell de Seguretat. Raons, no li'n manquen, a la vista de les patinades que han fet donar a Reagan. Però queden dos anys escassos perquè al

George Shultz, clarament enfrontat a Reagan.

1600 de l'avinguda de Pennsilvània s'assega qualsevol ciutadà americà, tret de Ronald Reagan (que ja no pot, perquè ha estat triat dues vegades consecutives) i fins fa dos mesos cap ombra no semblava alterar el panorama esplendorós dels republicans.

Novembre, però, ha estat suficient per posar en dubte l'actuació del president més important dels últims anys i, de retop, les possibilitats del seu partit. I més encara després de la derrota en les legislatives del passat dia quatre. Segurament, se'n veuran de més grans encara a partir d'ara. I és fàcil que les polèmiques que ennegriaran sis anys de dolçor republicana porten noms concrets: de primer Shultz, però també Poindexter, Laxalt, Weinberger, Bush, Reagan. Hi ha en joc més coses que la política exterior: la guerra pel poder ha esclatat en Pennsilvània 1600. □

¿QUI INTOXICA A COREA DEL SUD?

L'estranya mort de Kim Il Sung

Dilluns de la setmana passada centenars de persones celebraren a Corea del Sud la mort del líder de Corea del Nord. L'endemà, aparegué viu. ¿Una altra intoxicació? ¿I ara, de qui?

Mara Aloi

El govern sud-coreà diu que fou en-ganyat pels altaveus de la zona desmilitaritzada entre les dues Corees. Segons la seua versió, aquests altaveus difongueren la notícia de la mort de Kim Il Sung i totes les especulacions s'adreçaren a la possibilitat d'un colp d'estat pro-xinès a Pyongyang.

Però les necrològiques ja anaven en marxa: Kim Il Sung, 74 anys, heroi de la resistència contra els japonesos i dirigent del seu país des del 1945. Diuen que el seu nom real és el de Kim Song Ju. És conegut, d'acord amb les tradicions orientals, com «el gran líder» o «el líder estimadíssim». En ocasió del seu 60 aniversari inaugurarà un museu dedicat a ell mateix. Pretén, contra l'opinió del líder soviètic Mikhaïl Gorbatxev, cedir el seu lloc al front del país al seu fill major Kim Jong Il.

Ha portat Corea del Nord al moviment de països no alineats, tot i que és el país del món més boicotejat en les seues relacions internacionals. Per exemple, el govern espanyol no hi manté relacions diplomàtiques i el mateix passa amb la pràctica totalitat dels governs occidentals. De fet, Santiago Carrillo, amic íntim de Kim Il Sung, ha esdevingut pràcticament l'únic ambaixador real d'aquest país comunista oriental.

Tot quedà clar quan, dimarts, el mateix Sung —això sí, amb cara seriosa— rebé en l'aeroport de la seua capital el màxim dirigent de Mongòlia, Jambyn Batmunj. Quedava evidenciat que el mort gaudia de bona salut. ¿Una altra intoxicació? ¿De qui? □